
FOLKETINGET

**Europaudvalget, Integrationsudvalget og Arbejdsmarkedsudvalget
EU-konsulenten**

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere

Dato: 9. juni 2009

**EF-Domstolen fastslår, at EU-arbejdssøgende kan have ret til
økonomiske ydelser, som skal lette deres adgang til arbejdsmarkedet**

EF-Domstolen har den 4. juni 2009 afsagt en dom¹, som bl.a. præciserer på hvilke betingelser EU-borgere kan gøre krav på økonomiske ydelser i andre EU-lande, når de rejser dertil for at søge arbejde.

Sagen vedrører særligt fortolkningen af en undtagelse til hovedreglen om ligebehandling af EU-borgere i opholdsdirektivet fra 2004². Undtagelsen indebærer, at et EU-værtsland kan bestemme, at borgere fra andre EU-lande, som ikke har status som arbejdstagere, kan nægtes adgang til sociale ydelser i den periode, hvor de søger job i EU-værtslandet. Bestemmelsen skal forhindre såkaldt "socialturisme", dvs. at EU-borgere rejser til andre EU-lande for at få udbetalt sociale ydelser uden at have reel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Sagens faktiske omstændigheder

Sagen vedrørte to græske statsborgere, Athanasios Vatsouras og Josif Koupatantze, som var rejst til Tyskland i 2006 for at arbejde.

Athanasios Vatsouras indrejste i Tyskland i marts 2006 og havde i godt 10 måneder arbejde, som dog gav en meget begrænset indtægt. Arbejdet

¹ Sag C-22/08 og C-23/08, Vatsouras og Koupatantze mod Arbeitsgemeinschaft Nürnberg 900.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 m.v. og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77).

ophørte i januar 2007. I en periode under arbejdsforholdet søgte han og fik tildelt en supplerende ydelse fra det offentlige.

Josif Koupatantze fik arbejde i Tyskland den 1. november 2006 og arbejdede indtil 21. december (knap 2 måneder), hvor han blev afskediget på grund af arbejdsgiverens økonomiske problemer.

Da de efterfølgende søgte om en tysk bistandsydelse fik de afslag fra jobcentret i Nürnberg med henvisning til, at de ikke have ret til ydelser efter tysk lovgivning. Vatsouras og Koupatantze indbragte herefter det tyske jobcenters afslag for Sozialgericht Nürnberg (socialretten i Nürnberg).

Sozialgericht fandt, at de to ikke var omfattet af de særlige garantier for »arbejdstagere«, fordi Vatsouras' »korte ubetydelige beskæftigelse« var »ikke-eksistenssikrende«, og Koupatantzes beskæftigelse »kun lige varede i mere end en måned«. Sozialgericht stillede imidlertid spørgsmål ved, om undtagelsen i direktivet var forenelig med EU's ligebehandlingsprincip.

Tyskland, **Danmark**, Holland og Storbritannien **har afgivet indlæg i sagen**. I sit indlæg har den danske regering bl.a. anført, at kortvarig og ubetydelig beskæftigelse ikke medfører status som arbejdstager og dermed heller ikke adgang til sociale ydelser efter opholdsdirektivet³.

Dommens præmisser

- Definitionen af arbejdstagere

Domstolen indleder med at opfordre Sozialgericht til at undersøge, om de to grækere – på trods af den tyske socialrets afvisning heraf - alligevel kan betragtes som arbejdstagere i lyset af Domstolens praksis

Domstolen gennemgår i den forbindelse sin årelange retspraksis om fortolkning af arbejdstagerbegrebet. Det følger navnlig heraf, at:

*”Enhver person, der udøver en **reel og faktisk beskæftigelse**, bortset fra beskæftigelse af så ringe omfang, at den fremtræder som et rent marginalt supplement, skal anses for »arbejdstager«” (præmis 26).*

Uanset det begrænsede lønniveau og beskæftigelsens korte varighed kan det nemlig ikke udelukkes, at de nationale myndigheder ud fra en samlet

³ Den danske regerings indlæg er gennemgået i Udenrigsministeriets notat til Europaudvalget af 10. juni 2008 – EUU alm. del (072) – 329.

vurdering af arbejdsforholdet kan anse beskæftigelsen for en reel og faktisk beskæftigelse (præmis 30).

Domstolen slutter dog af med at overlade det til den tyske Socialret at foretage den endelige vurdering på baggrund af Domstolens præcisering af arbejdstagerbegrebet.

- Arbejdssøgendes ret til økonomiske ydelser

Domstolen går herefter over til at undersøge den bestemmelse i opholdsdirektivet, der gør det muligt at nægte sociale ydelser til EU-arbejdssøgende, der ikke er arbejdstagere.

Domstolen bemærker i den forbindelse, idet den henviser til en dom fra 2004⁴, at arbejdssøgende, når henses til indførelsen af unionsborgerskabet, med henblik på ansøgning om en **økonomisk ydelse, som har til formål at lette adgangen til arbejdsmarkedet**, er omfattet af retten til ligebehandling (præmis 37).

Domstolen anfører i den forbindelse:

« Økonomiske ydelser, der, uanset hvorledes de betegnes i den nationale lovgivning, har til formål at lette adgangen til arbejdsmarkedet, kan ikke anses for »sociale ydelser« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i [opholdsdirektivets] artikel 24, stk. 2 ».(præmis 45)

Med andre ord omfatter undtagelsen ikke alle økonomiske ydelser til arbejdssøgende, men kun sociale ydelser. I den forbindelse præciserer Domstolen, at formålet med ydelsen skal analyseres i forhold til resultaterne og ikke til ydelsens formelle struktur (præmis 42).

Domstolen tilføjer dog, også med henvisning til tidligere retspraksis, at det er legitimt, at et værtsland kun udbetaler en sådan ydelse til arbejdssøgende, der har en **reel forbindelse til arbejdsmarkedet i værtslandet** (præmis 38). Hvorvidt der består en sådan forbindelse, afhænger ifølge Domstolen bl.a. af, om det kan fastslås, at personen i et rimeligt tidsrum faktisk og reelt har søgt arbejde i den pågældende medlemsstat (præmis 39).

Domstolen overlader det herefter til de nationale myndigheder og domstole ikke blot at fastslå, om der består en reel forbindelse til arbejdsmarkedet, men også at undersøge de forhold, der ligger til grund for ydelsen.

⁴ Dom af 23. marts 2004, Collins, Sag C-138/02.

Domstolen præciserer, at en betingelse som den, der er fastsat i Tyskland for bistandsydelse til arbejdssøgende, hvorefter den pågældende skal være "arbejdsdygtig", vil kunne udgøre et indicium for, at ydelsen har til formål at lette adgangen til beskæftigelse (præmis 43).

Dommen kan herefter sammenfattes på følgende måde:

1. Ved vurderingen af, om en EU-borger har krav på sociale ydelser, skal der først tages stilling til, **om den pågældende kan betragtes som arbejdstager**, jf. Domstolens definition heraf. Hvis der er tale om en arbejdstager har han/hun ret til sociale ydelser i tilfælde af arbejdsløshed på lige fod med hjemlandets arbejdstagere.

2. Hvis EU-borgeren **ikke kan betragtes som arbejdstager**, men som jobsøgende, kan han/hun få tildelt økonomiske ydelser under jobsøgningen, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

- ydelserne skal have **til formål at lette adgangen til arbejdsmarkedet**. Ydelsens formål - ikke dens struktur - er i den forbindelse afgørende. En betingelse som i den tyske lov, om at modtagerne skal være arbejdsdygtige, kan udgøre et indicium for, at ydelsen skal lette adgangen til arbejdsmarkedet.
- den jobsøgende skal have godtgjort en **reel forbindelse til arbejdsmarkedet** i værtslandet. Det afgørende er her, om han/hun i rimeligt tidsrum faktisk og reelt har søgt arbejde i landet.

Det bemærkes, at dommen formentlig er meget konkret, bl.a. fordi der var tale om to arbejdssøgende EU-borgere, der allerede havde haft – om end begrænsede - ansættelser i værtslandet og derfor havde en vis tilknytning til arbejdsmarkedet. Desuden søgte og fik de hurtigt arbejde i Tyskland og blev dermed uafhængige af sociale ydelser.

./. Dommen vedlægges.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)